

Gezondheidsvaardigheden bij kinderen

Netwerkbijeenkomst
Alliantie Gezondheidsvaardigheden
23 november 2023

Wieke van Boxtel, MSc
Promovendus

Presentatie

1. Waarom het belangrijk is

2. Wat we nu al weten

3. Hoe mijn onderzoek bijdraagt

World Café

Welke gezondheids-
vaardigheden hebben
kinderen nodig

Ontwikkelen van
gezondheids-
vaardigheden

Hoe kunnen we samen bijdragen?

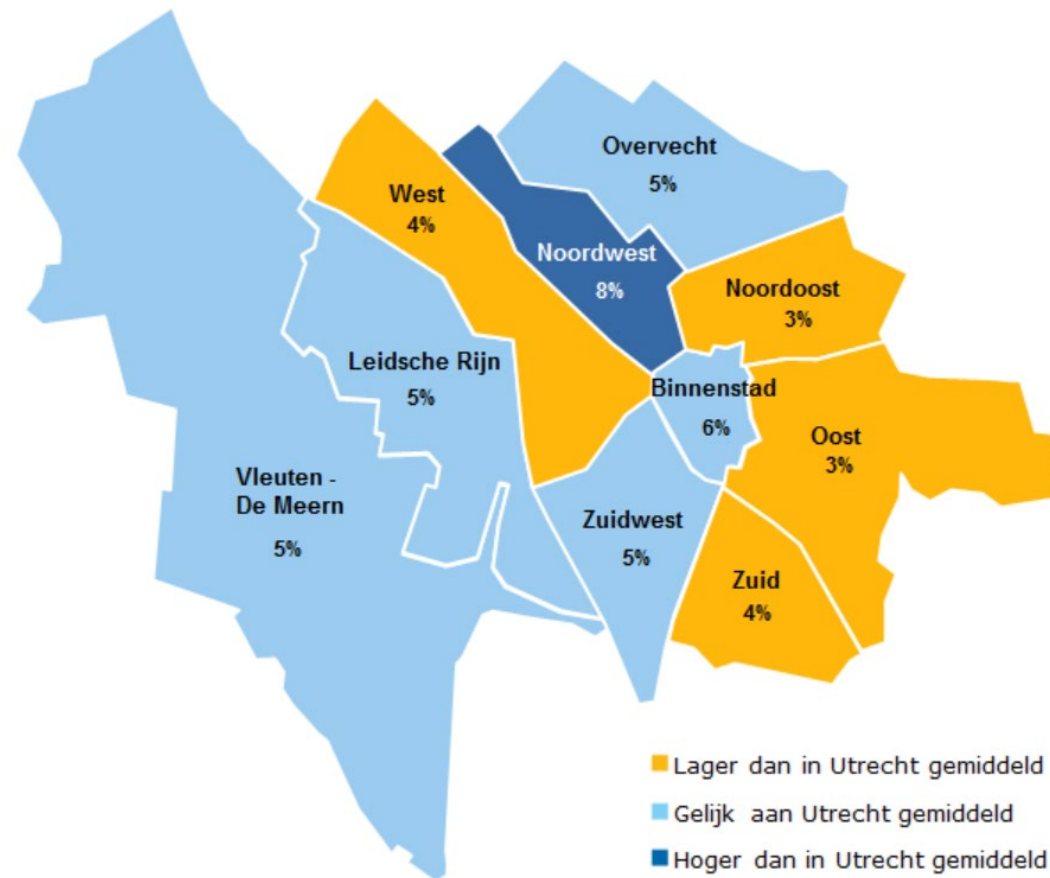
Gezond opgroeien...

- ...betekent niet voor iedereen hetzelfde
- ...is niet vanzelfsprekend
- ...is een complex samenspel

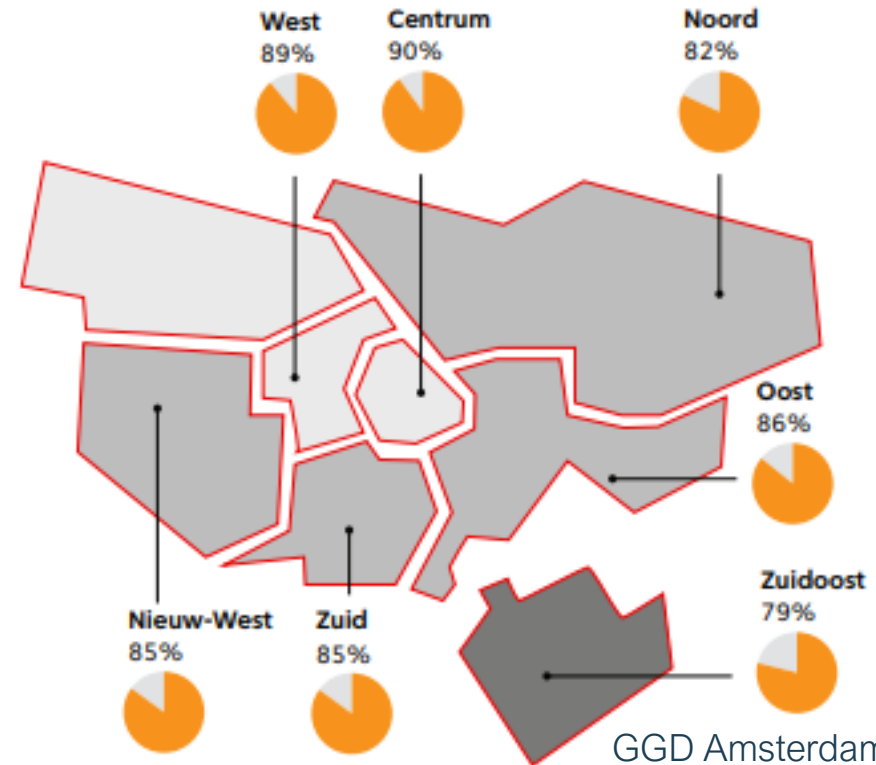
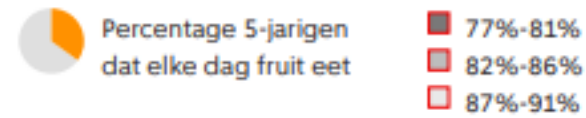
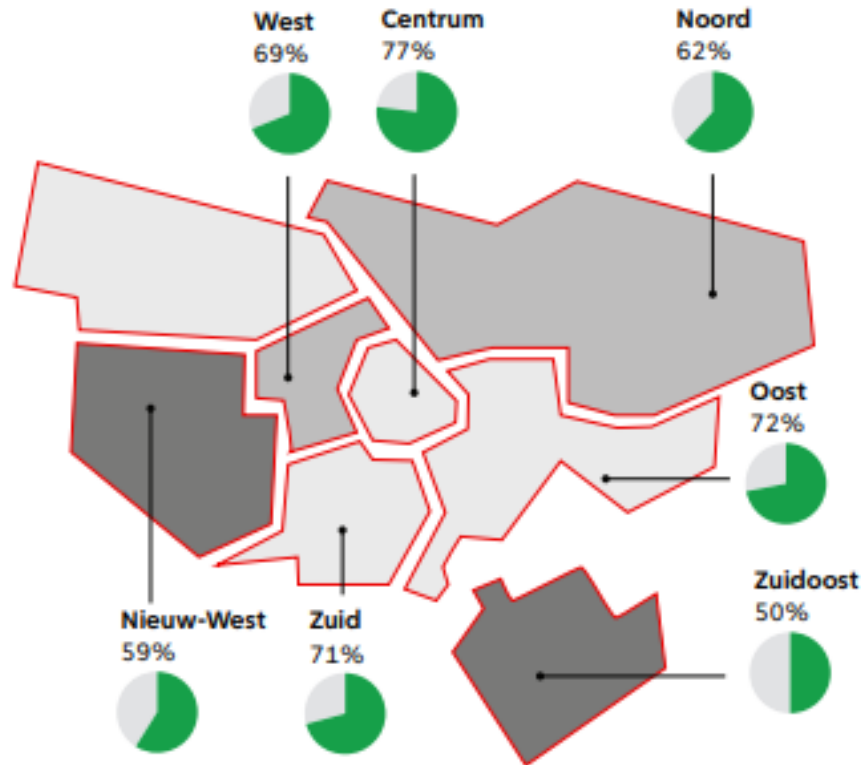
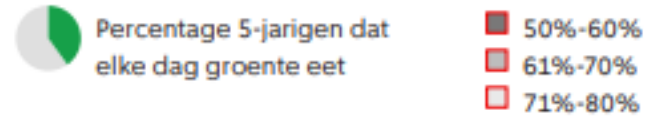
[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY](#)

Stapelings gezondheidsrisico's bij kinderen

Gezondheidsverschillen in de stad

5-jarigen

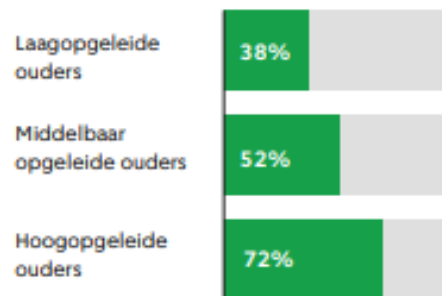

GGD Amsterdam, 2023

Groente en fruit voor kinderen

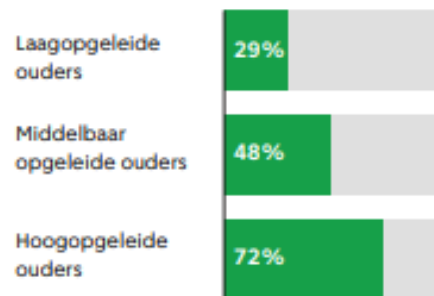
Groente- en fruitconsumptie bij 5-jarigen

Percentage 5-jarigen dat dagelijks groente eet

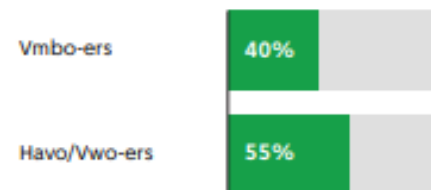
Groente- en fruitconsumptie bij 10-jarigen

Percentage 10-jarigen dat dagelijks groente eet

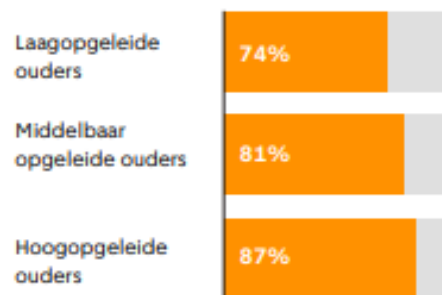

Groente- en fruitconsumptie bij 15- en 16-jarigen

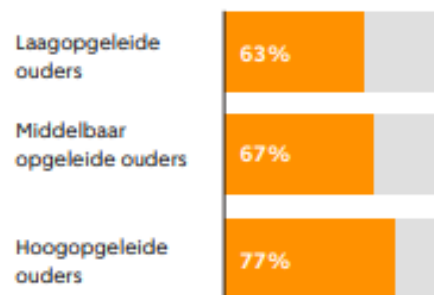
Percentage 15- en 16-jarigen dat dagelijks groente eet

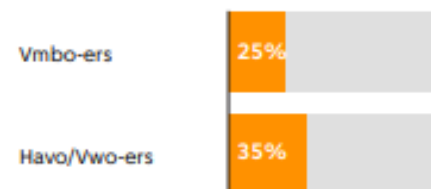
Percentage 5-jarigen dat dagelijks fruit eet

Percentage 10-jarigen dat dagelijks fruit eet

Percentage 15- en 16-jarigen dat dagelijks fruit eet

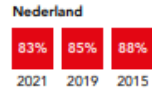

GGD Amsterdam, 2023

Lichamelijke gezondheid

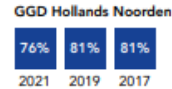
Jeugd

84% ervaart zijn/haar gezondheid als (zeer) goed

Jongvolwassenen

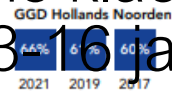
71% ervaart zijn/haar gezondheid als (zeer) goed

85% sport of beweegt wekelijks in de vrije tijd

60% sport minstens twee keer per week

30% psychische klachten bij jeugd tussen 13-16 jaar en daarna stijging van 26% tussen 16-25 jaar.

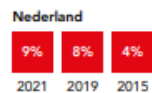
19% heeft in laatste 4 weken (meer) vaak 5 of meer gezondheidsklachten ervaren

22% heeft overgewicht of obesitas

12% ervaart zelf risico op problematisch gebruik sociale media

Mentale gezondheid

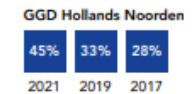
Jeugd

30% heeft psychische klachten (o.b.v. MHI-5)

Jongvolwassenen

56% heeft psychische klachten (o.b.v. MHI-5)

Een flinke daling in ervaren gezondheid tussen de jeugd en jongvolwassenen.

Jongvolwassenen

25% heeft het afgelopen jaar een depressie gehad

10% heeft het afgelopen jaar een burn-out gehad

17% heeft het afgelopen jaar een angststoornis gehad

9% heeft het afgelopen jaar een eetstoornis gehad

Flink aantal kinderen ervaart klachten in de gezondheid.

Jeugd

31% komt tot altijd eenzaam in laatste 4 weken

Jongvolwassenen

65% ervaart tot zeer ernstig eenzaam

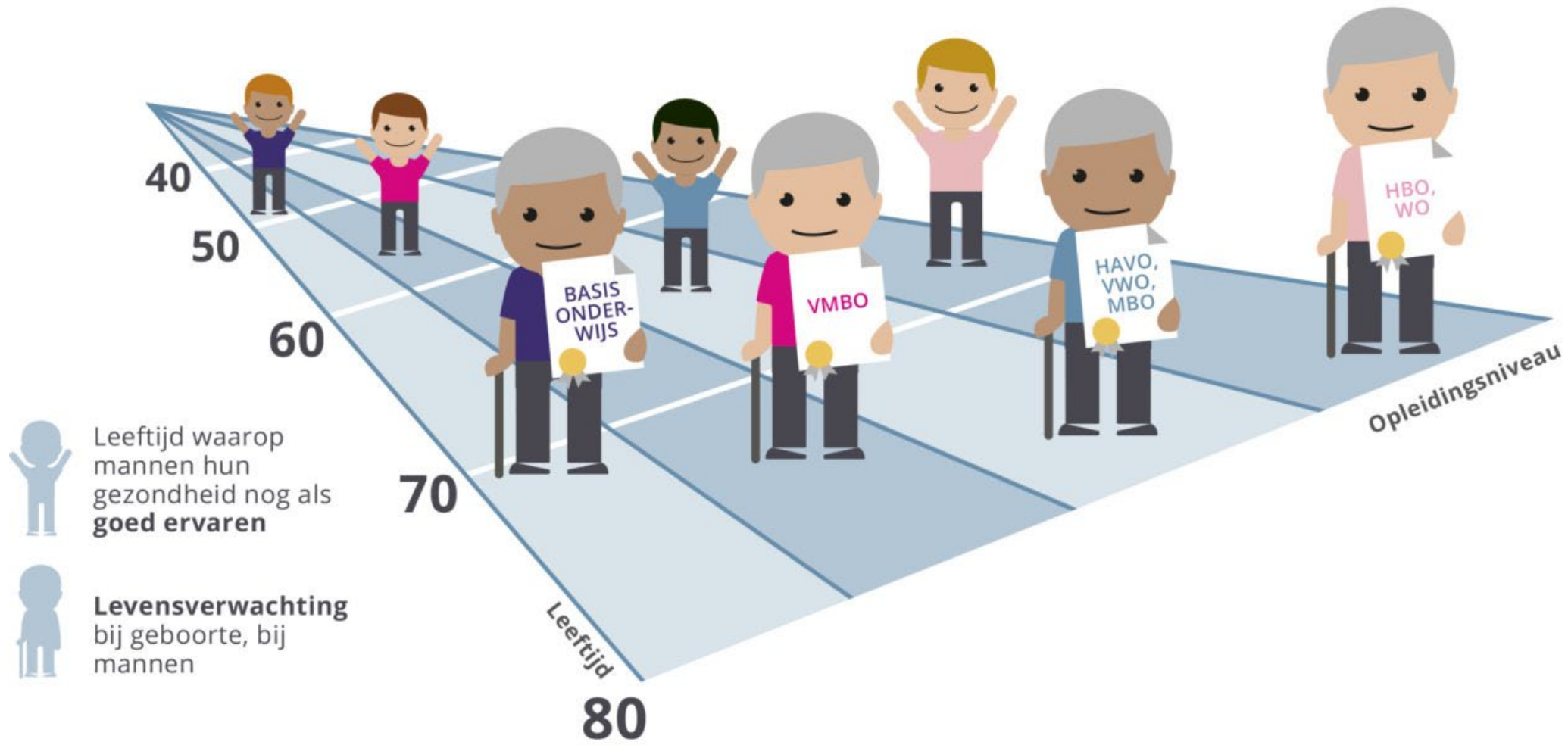
74% voelt zich meestal (zeer) gelukkig

33% voelt zich (bijna) iedere dag moe

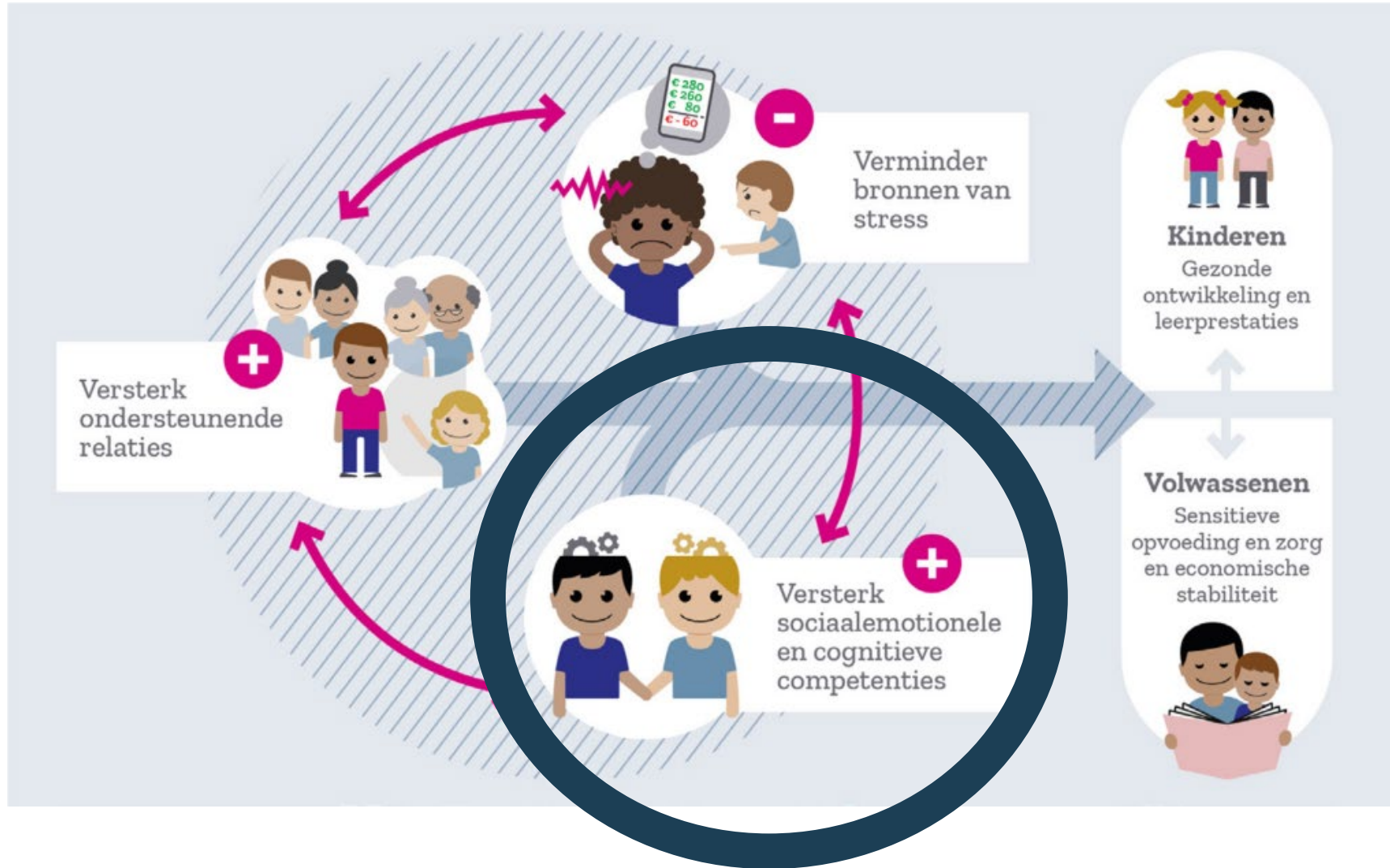
Gezondheidsverschillen verkleinen

Bron: <https://www.pharos.nl/factsheets/sociaaleconomische-gezondheidsverschillen-segv/>

Gezondheidsverschillen verkleinen

Wat we nu weten over gezondheidsvaardigheden bij kinderen

Gezondheidsvaardigheden in NL

- Lage opleiding
- Slecht ervaren gezondheid

(Willems et al., 2022)

- Laaggeletterd 18%

(Algemene Rekenkamer, 2016)

- Moeite met zelfregie 48%

(Nijman et al., 2014)

25%

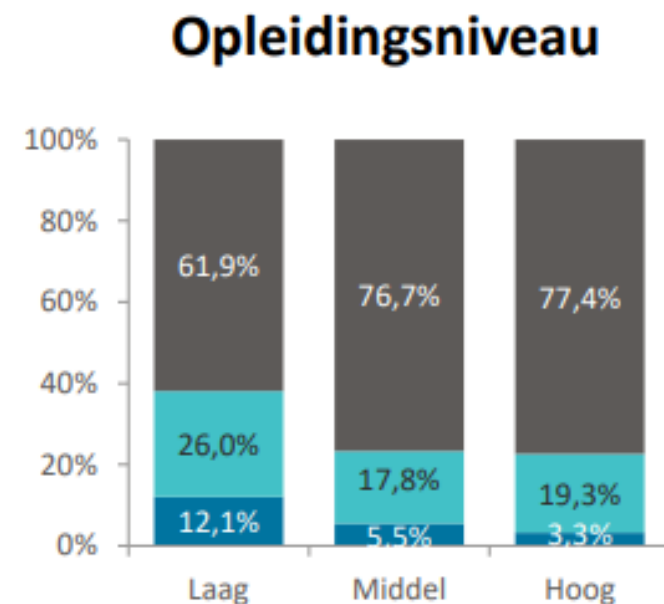
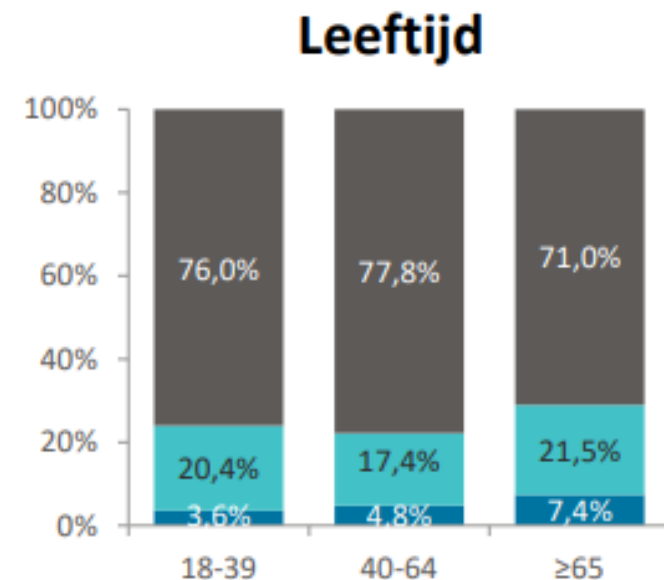
van de Nederlandse
volwassenen hebben
onvoldoende of beperkte
gezondheidsvaardigheden

Beperkte gezondheidsvaardigheden bij volwassenen

Ook bij jongere generaties heeft 1 op 5 volwassenen (ouders?) beperkte of onvoldoende gezondheidsvaardigheden.

Voor het opleidingsniveau geldt dat 1 op 3 met een laag opleidingsniveau beperkt of onvoldoende gezondheidsvaardig is.

Willems et al., 2022

Gezondheidsvaardigheden en kinderen

Afhankelijk van:

- Leeftijd
- Ontwikkeling
- Verantwoordelijkheid
- Context

(Bröder et al., 2017)

Weinig onderzoek naar
GV bij kinderen in NL

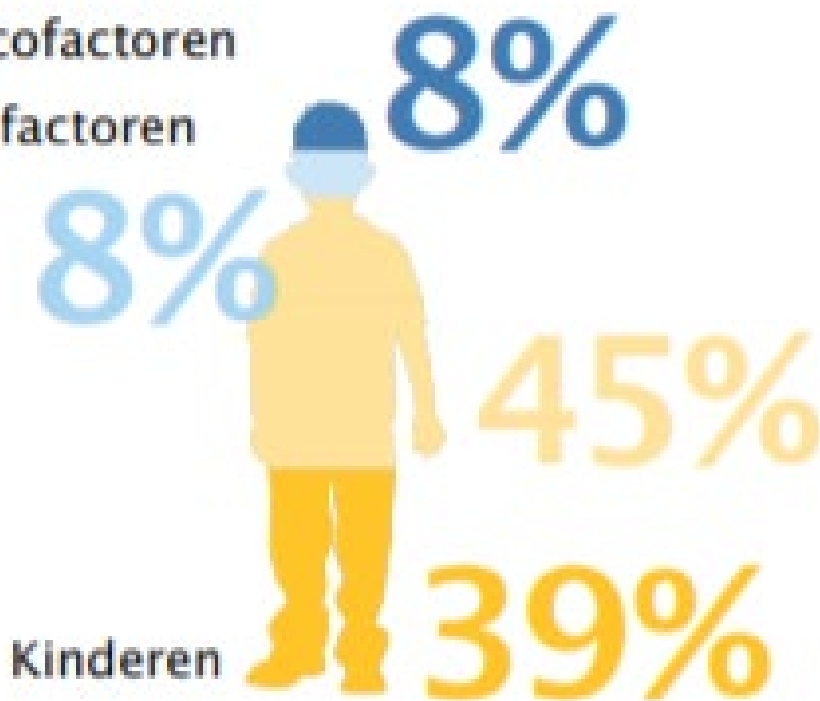
Gezondheidsvaardigheden en jongeren

■ 4 risicofactoren of meer

■ 3 risicofactoren

■ 1-2 risicofactoren

■ 0 risicofactoren

(Volksgezondheidsmonitor Utrecht, 2018)

- Lage beslissingsvaardigheden kunnen leiden tot slecht gezondheidsgedrag
- Lage gezondheidsvaardigheden kunnen leiden tot slechte gezondheidsuitkomsten

(Sanders et al., 2009)

Gezondheidsvaardigheden leren

Overgegeven door de ouders (sociale netwerk) (Edwards et al. 2013)

Als uitkomst van onderwijs (Paakkari et al. 2012)

Als uitkomst van interventies door zorgprofessionals (Nielsen et al. 2014)

Gezondheidsvaardigheden zijn de ...

Gebaseerd op
Sørensen et al., 2012

.... van
gezondheidsinformatie

Gezondheidsvaardigheden op basis van leeftijd

(Sanders et al., 2009)

4 jaar

Communiceren over tandenpoetsen en bewegen
Herkennen van gezonde keuzes

10 jaar

Begrijpen van kinderfolder over gezond gedrag,
Verskil gezonde en ongezonde voeding
(suikers)

14 jaar

Persoonlijke gezondheidsdoelen opstellen, invloeden op gezondheidsgedrag gebruiken,
Inschatten hoe ongezond je bezig bent, evalueren of gezondheidsinformatie goed is

18 jaar

Gezondheids-vragenlijsten invullen, herkennen van slecht gezondheidsgedrag in gezin,
Begrijpen hoe medicatie gebruikt moet worden,
Interpreteren van groeicurve, inzicht in zorgverzekering en gezondheidszorg

Scoping review

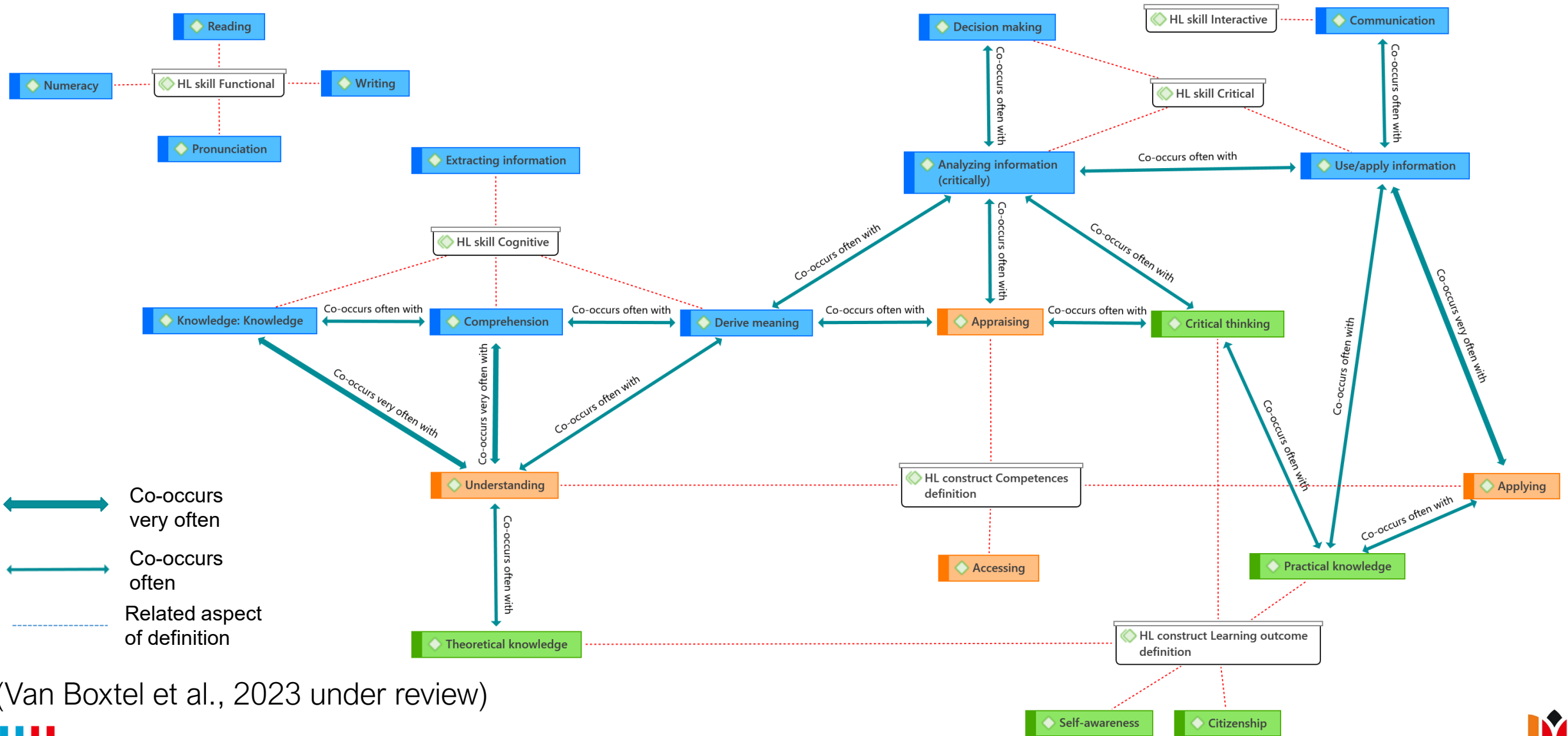
Focusgroepen met
kinderen

Consensus studie

Ontwerpstudie

Co-occurrence van dimensies van gezondheidsvaardigheden

(Van Boxtel et al., 2023 under review)

HEALTH LITERACY AND HEALTH ACCORDING TO DUTCH CHILDREN AGED 8-12 YEARS

A QUALITATIVE STUDY

Wieke van Boxtel, MSc^{1,2,3}, Ting Ting Hu, MSc^{1,2}, Renée Hop, BSc³, Prof. dr. Katarina Jerkovic³, Prof. dr. Mai Chin A Paw^{1,2}

INTRODUCTION

Children of all ages come across a lot of health information from various sources and quality. When children have the skills to recognize, understand, and apply health information in an appropriate way, they can use this information to develop and live a more productive and healthier life (Sorenson & Okan, 2020).

METHODS

Focus groups

Performed by TH Supervised by WvB

- Convenience sample, through schools, grades 4-6
- 5-6 children per group
- Boys and girls aged 9-12 years,
- Topic list
  - Scoping review (Van Boxtel et al., 2023)
  - HLS-Child-Q15-NL (Sorenson et al., 2021)
- During school time

Individual cognitive interviews:

Performed by TH Supervised by WvB

- Convenience sample of children in:
  - Youth health center
  - Research group
- Interview protocol
  - Cognitive processes (Sorenson et al., 2018)
  - HLS-Child-Q15-NL (Sorenson et al., 2021)
- Children aged 8-11 years
- Interviews at home

PURPOSE

- 1 Gain insight into what children, aged 9 to 12 years, consider important in terms of engaging with health information and health literacy in the context of health promotion.
- 2 Gain more insight in children's understanding of the questions in, and the use of the HLS-Child-Q15-NL for children aged 8-11 years.

ANALYSIS

All focus groups and interviews have been audio recorded and transcribed verbatim using Amberscript.

Focus groups in Atlas.ti

Open and Axial coding guided by topic list

- Health topics
- Accessing, understanding, appraising and applying health information
- Importance of health literacy topics

Cognitive interviews in MAXQDA

Deductive analysis based on:

- comprehension of items, retrieval and formulation of relevant information, and reliability of the response.
- tips for improvement, relevancy for child's life, 3 most important items

Inductive analysis for limiting and promoting factors

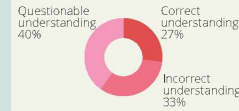
COGNITIVE INTERVIEWS

No 8-9-year-olds completed all items

Three 10-11-year-olds completed all items

Item comprehension

Very difficult! Because you know why, I love candy and I love like candy and I love candy. And I love candy and uh vegetables are gross.

Relevance in children's lives

"What medicine means. I don't necessarily know. I say maybe those minions [vitamin pills] but those are probably not real medicine. You can take them for your health. But I don't know, what real medicine is."

The children recognized almost all the topics in the questionnaire.

Rarely experience with:

Top 5 most important items according to 8-11-year-olds

1. Find out what you can do so that you don't get too fat or too thin
2. Find out how you can best relax
3. Find out which food is healthy for you
4. Have a healthy diet
5. Understand why you need vaccinations

Improvement advice

- Larger font
- Visually attractive
- Less disease oriented

Then I wouldn't just do illness. Because you do learn to be healthy and strong. That's not the foundation of being healthy and strong. You also have to eat and sleep healthy.

RESULTS

FOCUS GROUPS

Important health topics

9-10-year-old children

11-12-year-old children

9-10-year-olds have difficulty indicating health topics they would like to learn about. "I don't necessarily need to know anything"

11-year-olds had future-oriented questions about money and politics. "Increases in money, how to live with that"
12-year-olds had specific questions about nutritional values and how much sleep you need.

Access Most children do not search for health information on their own. Their first source for health information is parents, followed by YouTube and Tiktok. School was least mentioned.

Understand Children do not always understand health information. The most common reason is the use of difficult words or a lot of information. "Sometimes it's a lot, then it takes a long time and I just don't get it."

Appraise 9-10-year-olds find assessing health information difficult, especially to judge whether a website is reliable. "I assess it by checking a lot of websites, if most of them say the same thing then it is correct."

Apply Most children need help applying health information. Because they forget or don't feel like it. All 12-year-olds indicated they do not need help.

CONCLUSION

- 1 Children start to consciously learn about health from age 11. From that age, children are aware of their own health and questions arise. To meet children's needs, it is recommended to start focusing on improving health literacy skills from this age.
- 2 When providing health information, more attention should be given to topics about "being yourself", "feelings and emotions", "daily life" and topics that are future oriented. The school can play a role in the development of health literacy skills for using health information.
- 3 Information and explanations should be brief and simple language. Teach children how to do an online search and what to look for in reliable information. Ask children what they need in terms of health information, as they indicated they need help.
- 4 This study confirmed the added value of actively engaging children in research on measurement instruments. Moreover, our findings indicate comprehension issues regarding multiple items of HLS-Child-Q15-NL. This instrument needs to be adapted further for children aged 8-11 and to the context of health promotion.

LITERATURE

- Domanska OM, Pringsel C, Ballew TJ, Savaris K, Hainberg C, Jordan S. Do adolescents understand the terms of European Health Literacy Survey questionnaire? HLS-EU Q47. *Geriatric and Aging Brain* 2021; 14(1): 1-10. doi:10.1016/j.gab.2021.100466
- 16.1184/1368-8118.412742
- Houtman SLT, Van Boxtel W, Slaats T, Van Tilburg T, Van Tilburg M, B. Deegmans J. (2022). Health Literacy: Measuring and Understanding Children's Health Literacy in The Netherlands: Translation and Adaptation of the HLS-Child-Q15. *Int J Environ Res Public Health*. 19(10): 2910. doi:10.3390/ijerph19102910
- Sorenson K, Okan O. (2020). Health Literacy: Health Literacy of Children and Adolescents in Schools. *Global Health Literacy Acad J*. 1(1): 1-10. doi:10.2196/ghlra.10001
- Van Boxtel W, Jerkovic K, Chin A Paw M. (unpublished)

CORRESPONDENCE

Wieke van Boxtel, PhD candidate
Hogeschool Utrecht & Amsterdam UMC,
The Netherlands
w.vanboxtel@hu.nl

(Van Boxtel et al., 2023 in preparation)

Consensus studie

Aanmeldformulier Delphi studie
HeLiKids

(Van Boxtel et al., in progress)

Oktober

- Uitnodigen expert panel leden voor fase 2
- Samenstellen Expert panel

December - februari

- Voorbereiding survey 2
- Survey 2

Januari - februari

- Analyse survey 2
- Opvolgende survey rondes
- Analyse van opvolgende survey rondes

Maart

- Resultaten delen

World Café

De vraag is:

Wat hebben kinderen van 9-12 jaar nodig/moeten zij kunnen om gezond op te groeien met betrekking tot het **vinden, begrijpen, beoordelen en toepassen van** gezondheidsinformatie

Na 10 min wisselen naar 2e tafel
daarna na 5 min

Wat?
Met wie?

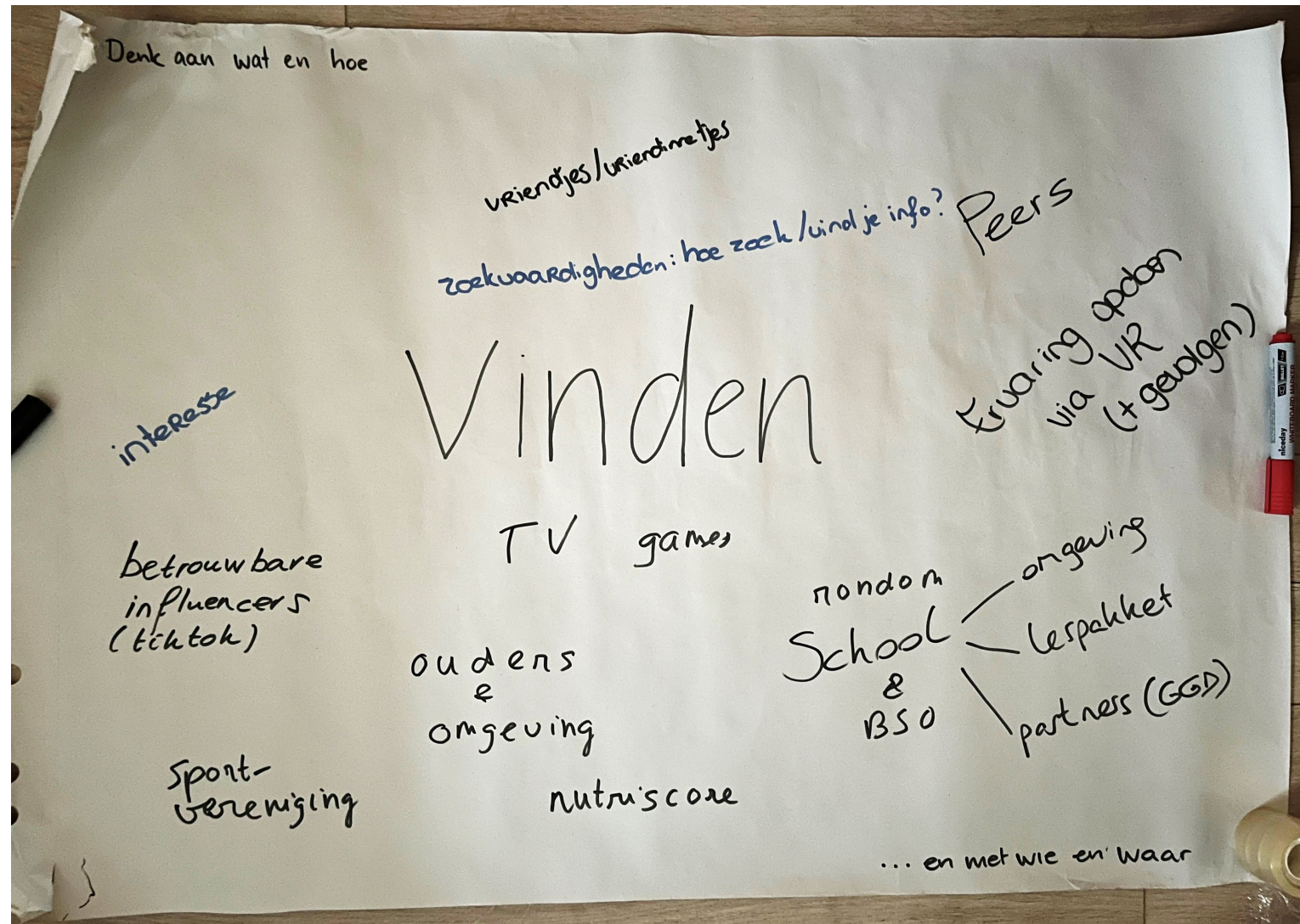
Welke
gezondheidsvaardigheden
hebben kinderen nodig

Hoe?
Waar?

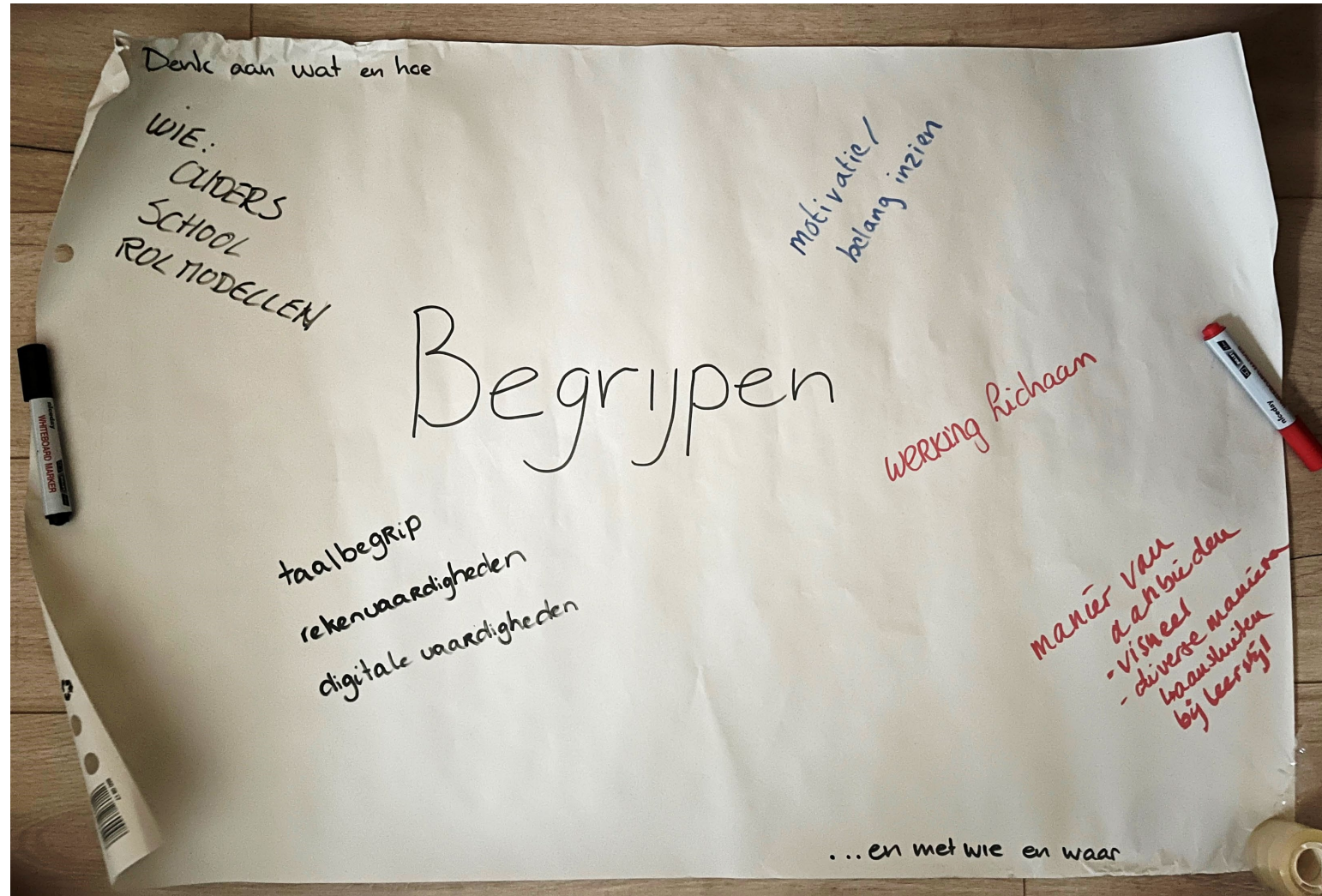
Ontwikkelen van gezondheids-
vaardigheden

Uitkomsten World Café

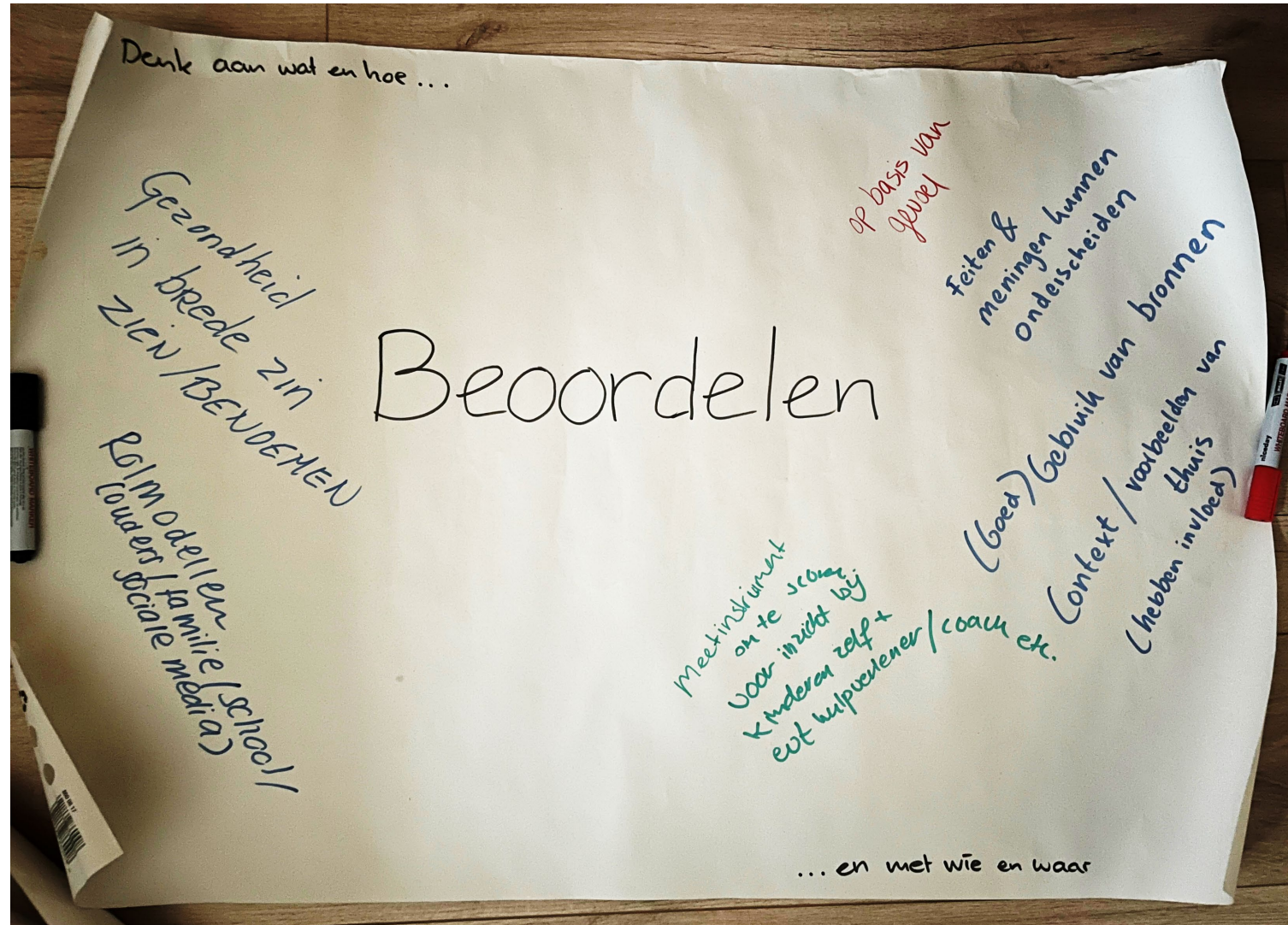

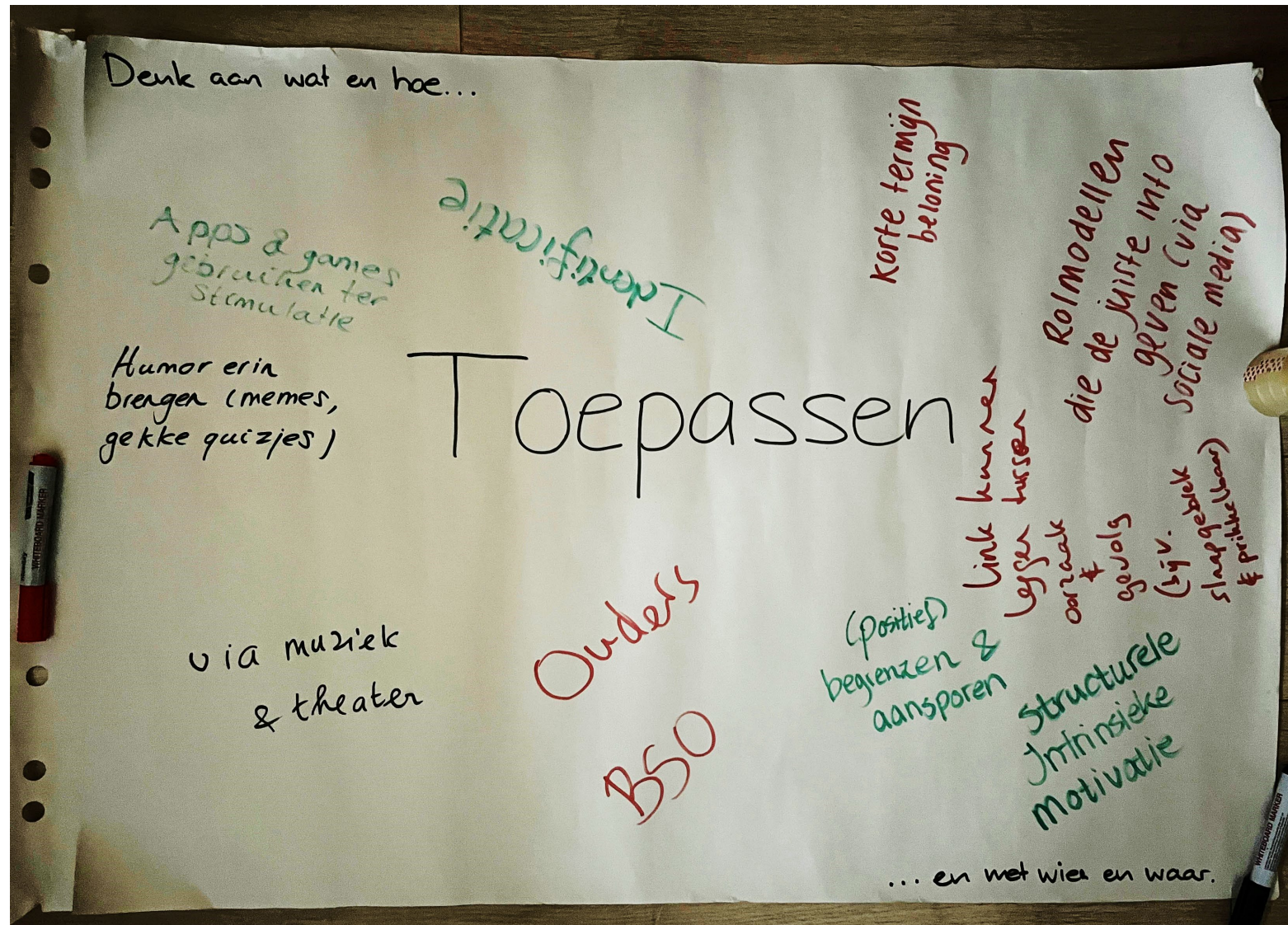
Uitkomsten World Café

Uitkomsten World Café

Uitkomsten World Café

Belangrijkste punten

- Gezondheidsvaardigheden bij kinderen in Nederland staat nog in de kinder schoenen;
- Meer onderzoeken met en door kinderen wat precies passende gezondheidsvaardigheden zijn en hoe ze die kunnen leren;
- Met verschillende domeinen het gesprek, onderzoek en aanpak moeten ontwikkelen om kinderen gezondheidsvaardiger op te laten groeien.

Dank voor uw
aandacht

Wieke van Boxtel, MSc

 +31 6 11119298

 wieke.vanboxtel@hu.nl

 [HeLiKids Onderzoek](#)